

AUTOR
Angelika Broniewska

BEZPIECZEŃSTWO WOLONTARIUSZY

Przewodnik dla organizatorów wolontariatu

FUNDACJA ipomocni.pl

Dzień dobry Państwu!

Przewodnik, który Państwo macie przed oczami, pozwoli Wam bezpiecznie organizować prace wolontariuszy, co jest obowiązkiem korzystających z ich pracy.

Wg polskiego prawa korzystający z pracy wolontariusza nie musi go szkolić w zakresie BHP, jednak wolontariusz musi potwierdzić, że zna zasady BHP obowiązujące u korzystającego.

Angelika Broniewska

Jeśli korzystającym jest duża organizacja, posiadająca pracowników, regulamin pracy lub układ zbiorowy, sprawa wydaje się prostsza, gdyż taki korzystający ma najpewniej już przygotowane materiały dotyczące oceny ryzyka dla zdrowia i bezpieczeństwa na danym stanowisku pracy i może je przedstawić wolontariuszowi. W ten sposób zrealizuje swój obowiązek.

Tak, taki obowiązek znalazł się w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w Art. 45. To z powodu tego artykułu w umowach z wolontariuszami zawiera się najczęściej zapis, że wolontariusz został poinformowany o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwie związanym z wykonywaniem świadczenia oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami.

Przewodnik, jaki oddaję Państwu do rąk, powinien powstać już dawno. Tak dawno, jak powstał obowiązek korzystającego z pracy wolontariuszy do zapewnienia mu bezpiecznych i higienicznych warunków pracy.

Mam nadzieję, że pokaże on, jak można zadbać o bezpieczeństwo wolontariuszy i że nie wymaga to najczęściej ponoszenia nadzwyczajnych kosztów. A jeśli takie będą konieczne, to Państwo będziecie do nich przygotowani na przykład uwzględniając je we wnioskach o dofinansowanie.

Ważne jest, by bezpieczeństwo wolontariuszy było stałym punktem każdego działania z wykorzystaniem ich pracy.

Wierzę, że dzięki informacjom, jakie znajdziecie tutaj, będziecie w pełni świadomi jak dbać o bezpieczeństwo wolontariuszy, którzy również ulegają wypadkom, jak wszyscy wykonujący jakieś prace.

Czy dlatego, że wolontariusze nie pobierają wynagrodzenia, mielibyśmy dbać o nich mniej, niż pracodawca o swoich pracowników?

Tym bardziej dbajmy o nich!

Podziękowania

Do powstania Przewodnika przyczyniła się do Pani Aleksandra Spychała, główny specjalista ds. BHP, której bardzo dziękuję za pomoc merytoryczną.

Również bez pomocy p. Wojciecha Krawczyka, iSPRZET.pl i jej pracowników, którzy stale wspierają Fundację ipomocni.pl nie udałooby mi się przygotować tego Przewodnika. Serdecznie dziękuję!

Co zrobić, by zaplanować bezpieczną pracę wolontariuszy?

1. Dokonać oceny ryzyka wykonywanych prac.
2. Przedstawić wolontariuszom grożące im ryzyko dla zdrowia i bezpieczeństwa przed rozpoczęciem prac.
3. Przedstawić wolontariuszom środki zapobiegawcze zmniejszające ryzyko i zapewnić środki ochrony, które są niezbędne.
4. Upewnić się, że wolontariusz rozumie, jakiego ryzyka i niebezpieczeństwa może się spodziewać oraz wie, do kogo może zwrócić się z pytaniami w tym zakresie podczas pracy. Wolontariusz powinien zobowiązać się do stosowania środków zapobiegawczych i środków ochrony osobistej przewidzianych przez organizatora prac.
5. W przypadku współpracy z wolontariuszem krótszym niż 30 dni nie zapomnij o ubezpieczeniu od NNW.

Kto jest wolontariuszem?

Wydawałoby się, że odpowiedź na to pytanie jest łatwa, ale okazuje się, że niekoniecznie tak jest. Jedna z osób ankietowanych dała taką odpowiedź na pytanie „Jakie prace wykonują wolontariusze?”:

„na rzecz Stowarzyszenia pracują członkowie, ewentualnie członkowie rodziny, ale nie ma wolontariuszy - osób obcych”

Członkowie Stowarzyszenia, jeśli mają nieodpłatnie wykonywać prace na rzecz Stowarzyszenia, stają się wolontariuszami. Ich rodziny, wykonujące prace na rzecz Stowarzyszenia również są w takiej sytuacji wolontariuszami.

Według powszechnej definicji wolontariuszem jest osoba, która z własnej i nieprzymuszonej woli, dobrowolnie i nieodpłatnie poświęca czas na świadczenie usług lub wytwarzanie dóbr na rzecz organizacji pozarządowych, administracji publicznej lub organizacji kościelnych.

Uwaga: Z pracy wolontariuszy nie wolno korzystać w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Korzystający w takim wypadku łamię prawo.

Warto zauważyć, że jest to praca na rzecz osób lub społeczeństwa wykraczająca poza związki rodzinno – koleżeńskie. Opieka nad własną babcią nie będzie uznana za wolontariat.

Należy też zwrócić uwagę na dobrowolność podjętej pracy przez wolontariusza. Jeśli chcemy zobligować kogoś do wolontariatu, gdyż na przykład jest naszym pracownikiem, mamy raczej do czynienia z pracą pod przymusem, a nie z wolontariatem.

Niedopuszczalne jest zmuszanie kogoś w jakikolwiek sposób do wolontariatu. Może to być uznane w przypadku relacji pracownik-pracodawca za mobbing.

Obowiązek korzystającego do zapewnienia wolontariuszowi bezpiecznych i higienicznych warunków pracy

W przypadku korzystania z pracy wolontariuszy należy zwrócić uwagę na zapis znajdujący się w Ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w Art. 45 punkt 1 czytamy:

Korzystający ma obowiązek:

- 1) informować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa związanym z wykonywanymi świadczeniami oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniami;
- 2) zapewnić wolontariuszowi, na dotyczących pracowników zasadach określonych w odrębnych przepisach, bezpieczne i higieniczne warunki wykonywania przez niego świadczeń, w tym - w zależności od rodzaju świadczeń i zagrożeń związanych z ich wykonywaniem - odpowiednie środki ochrony indywidualnej;

Oznacza to, że pomimo iż wolontariusz nie jest naszym pracownikiem, obowiązują nas takie same obowiązki w kwestii jego bezpieczeństwa, jak w przypadku pracownika. Nie musimy go jedynie szkolić w zakresie BHP.

Aby poinformować wolontariusza o ryzyku dla zdrowia i bezpieczeństwa, musimy najpierw dokonać oceny tego ryzyka. Bez tej oceny nie jesteśmy w stanie przekazać wolontariuszowi informacji na temat zagrożeń, z jakimi się spotka podczas wykonywania prac. Ocena ryzyka pozwala również na zdefiniowanie, jakie środki ochrony osobistej powinny być przez wolontariusza stosowane.

Pamiętajmy jednak, że korzystający z pracy wolontariuszy nie tylko ocenia i dokumentuje ryzyko zawodowe, ale ma obowiązek zastosować wszelkie niezbędne środki profilaktyczne, które zmniejszają to ryzyko.

Kiedy mamy obowiązek przygotowania oceny ryzyka?

1. Przy tworzeniu nowych stanowisk pracy wolontariusza.
2. Przy wprowadzaniu zmian na stanowisku pracy wolontariusza.
3. Jeśli doszło do zmian prawnych dotyczących wymagań na danym stanowisku pracy (na przykład związanych z obowiązkowymi szczepieniami osób wykonujących prace w służbie zdrowia).
4. Gdy dotychczasowa ocena ryzyka straciła swoją aktualność.
5. Po zmianie w stosowaniu środków ochronnych.

Należy zwrócić szczególną uwagę na Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wykazu rodzajów czynności zawodowych oraz zalecanych szczepień ochronnych wymaganych u pracowników, funkcjonariuszy, żołnierzy lub podwładnych podejmujących pracę, zatrudnionych lub wyznaczonych do wykonywania tych czynności (Dz.U.2012 poz.40). Zwróćcie Państwo uwagę na to, że **Rozporządzenie to dotyczy nie tylko pracowników, ale również osób wyznaczonych do wykonywania tych czynności.**

Również prosząc wolontariuszy o pomoc w pracach remontowych pamiętajcie Państwo o tym, że praca z siecią elektryczną, ciepłowniczą lub gazową wymaga specjalnych uprawnień energetycznych i nie każdy może taką pracę wykonywać.

Ocena ryzyka

Planując prace wolontariuszy, sprawdźcie Państwo, jakie niebezpieczeństwa mogą na niego czekać. Zaplanujcie środki zaradcze zmniejszające zagrożenia podczas wykonywania prac oraz jakie środki ochrony osobistej powinny być stosowane przez wolontariuszy.

Ocena ryzyka powinna mieć formę pisemną i być przedstawiona w takiej formie wolontariuszom.

Przykład:

Organizacja planuje wydarzenie plenerowe. Oprócz występów artystycznych, będą wydawane /sprzedawane gorące posiłki i napoje i sprzedawane drobne przedmioty.

Przygotowując wydarzenie należy:

1. Sprawdzić, jak będą poprowadzone kable elektryczne (np. do nagłośnienia i oświetlenia sceny):
  - zadbać o to, by kable nie przecinały dróg komunikacyjnych, jeśli nie jest to możliwe zabezpieczyć je w taki sposób, żeby nie można było się o nie potknąć
  - kable elektryczne nie mogą stykać się z wodą, szczególnie wtyczki, miejsca łączenia przedłużaczy itp.
2. Sprawdzić, jak będą przechowywane i wydawane gorące potrawy/napoje ?
  - stoły/blaty, na których będą stać gorące napoje/potrawy powinny być wypoziomowane, blat powinien być trwale ustabilizowany z podłożem, by nie przesuwał się,
  - podłoże powinno być stabilne, należy uważać na nierówności terenu oraz grząskie podłoże (np. osuwający się piasek, błoto zapadające się pod ciężarem itp.),
  - jeśli na stołach będą obrusy, należy sprawdzić, czy nie będą zbyt długie, żeby nikt nie ściągnął ich przypadkowo wraz z gorącymi napojami/potravami,
  - miejsce dla osób wydających gorące posiłki powinno być zabezpieczone przed innymi osobami i oddalone od dróg komunikacyjnych przeznaczonych dla uczestników wydarzenia, można na przykład odgrodzić osoby wydające gorące posiłki i napoje od dróg komunikacyjnych.
3. Sprawdzić, czy na wybranym terenie lub w jego najbliższym otoczeniu znajdują się zbiorniki wodne, studzienki, wyrwy w ziemi, nierówności?
  - spotkanie na łonie natury może wiązać się z różnymi niespodziankami, zwróć więc uwagę na znaczne nierówności terenu, wyrwy, doły, studzienki – jeśli są w pobliżu planowanego miejsca wydarzenia, należy zabezpieczyć je np. poprzez otoczenie niebezpiecznego miejsca taśmą ostrzegawczą, zasłonięcie studzienki /wyrwy jeśli to możliwe, wyznaczenie bezpiecznych tras komunikacyjnych, wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za informowanie osób w pobliżu niebezpiecznego miejsca o zagrożeniu itp.

4. Jakie środki ochrony osobistej powinien mieć wolontariusz?
  - w trawie często pojawiają się kleszcze – wolontariusze powinni mieć pełne obuwie oraz długie spodnie, warto zapewnić również odstraszający kleszcze spray,
  - jeśli wolontariusze będą podawać gorące potrawy/napoje, powinni mieć rękawiczki ciepłochronne i ochronne fartuchy na wypadek wylania gorącego płynu,
  - należy zadbać, aby wolontariusze nie przebywali długo zbyt blisko nagłośnienia, może mieć to wpływ na ich słuch w przyszłości.
5. Zapewnienie zadaszenia / namiotów na wypadek opadów lub upału.
  - wolontariusz, który zmoknie i rozchoruje się może niechętnie podchodzić do kolejnej współpracy.
  - jeśli jest bardzo gorąco, dodatkowo należy zapewnić wolontariuszom zimne napoje.
6. Zabezpieczenie przed wiatrem.
  - instalując różne elementy w plenerze (przesłony, zadaszenia, znaki informacyjne itp.) należy upewnić się, że w razie silniejszego wiatru nie będą stanowić zagrożenia
  - trzeba zabezpieczyć tkaniny, na których stoją lekkie przedmioty, gdyż w czasie wiatru tkaniny działają jak żagiel i wszystkie przedmioty ustawione na nich mogą się stać pociskami targanymi przez wiatr.
7. Ewakuacja
  - należy zaplanować ewakuację na wypadek nagłego pogorszenia pogody lub innego niespodziewanego wydarzenia,
  - trzeba wyznaczyć osobę odpowiedzialną na miejscu za ewakuację,
  - każdy z wolontariuszy powinien wiedzieć, jak się zachować w przypadku ewakuacji.
8. Pierwsza pomoc
  - należy wyznaczyć przeszkoloną osobę do udzielenia pierwszej pomocy,
  - oznaczyć miejsce, w jakim ta osoba się znajduje, aby wolontariusze i uczestnicy wydarzenia łatwo mogli ją znaleźć w razie potrzeby,
  - zabezpieczyć apteczkę wyposażoną odpowiednio, również pod kątem ilości osób planowanych jako gości wydarzenia.

Uwaga: Aby wykonać prawidłowo ocenę ryzyka i wziąć wszystkie specyficzne dla Państwa organizacji aspekty, warto skorzystać z pomocy doświadczonej firmy świadczącej usługi BHP.

Dobre praktyki

1. Organizując pracę wolontariuszy zawsze miejcie Państwo jako pozycję obowiązkową bezpieczeństwo wolontariuszy. Jeśli tylko poświęcicie tej kwestii swój czas, na pewno zwiększy to ochronę przed ryzykiem i niebezpieczeństwem, na jakie narażeni są wolontariusze.
2. Przed rozpoczęciem współpracy z wolontariuszami, spotkajcie się z nimi nie tylko w celach organizacyjnych, ale również aby omówić kwestię bezpieczeństwa.
3. Zwróćcie szczególną uwagę na osoby, które nigdy nie wykonywały powierzonych im przez Państwa prac, może wymagają większej uwagi i przygotowania do nich.
4. Otoczcie opieką osoby niepełnoletnie, które mają z oczywistych powodów mniejsze doświadczenie życiowe i są bardziej narażone przez to na niebezpieczeństwa. Może mogą wykonywać prace w parze lub pod nadzorem bardziej doświadczonego wolontariusza?
5. Przed samym rozpoczęciem prac przypominajcie o zagrożeniach i konieczności stosowania środków zapobiegawczych i środków ochrony osobistej.
6. Upewnijcie się, że wolontariusze rozumieją zagrożenia, jakie występują podczas wykonywania prac i chcą zastosować się do Państwa wytycznych w tym zakresie. Przypominajcie im o tym jak najczęściej.
7. Pisząc projekty i wnioski o dofinansowanie pamiętajcie o wydatkach na bezpieczeństwo wykonywanych prac, np. o wyposażeniu w apteczkę.

Wyniki ankiety dotyczącej bezpieczeństwa wolontariuszy przeprowadzonej wśród korzystających z wolontariatu.

Czy rzeczywiście wolontariusze są zagrożeni wypadkami przy wykonywaniu świadczeń?

Na przełomie września i października 2022 r. Fundacja ipomocni.pl przeprowadziła ankietę wśród organizacji pozarządowych na temat wypadków przy pracy wolontariuszy.

W ankiecie wzięło udział 115 organizacji pozarządowych z całej Polski, za co im serdecznie dziękujemy.

Ankieta była anonimowa. Wśród ankietowanych znalazły się fundacje, stowarzyszenia, ochotnicze straże pożarne, grupy nieformalne, warsztaty terapii zajęciowej, kluby seniora, związki stowarzyszeń, związki sportowe oraz instytucje miejskie.

Obszary, jakimi zajmują się ankietowani, to:

- pomoc chorym,
- organizacja wolontariatu,
- pomoc zwierzętom,
- pomoc uchodźcom,
- pomoc bezdomnym,
- pomoc seniorom,
- edukacja,
- kultura,
- pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym,
- walka z wykluczeniem cyfrowym,
- kultura fizyczna,
- pomoc dzieciom i młodzieży,
- pomoc osobom uzależnionym,
- prawa LGBTQIA+,
- przeciwdziałanie przemocy ze względu na płeć,
- organizacja imprez sportowych i eventów,
- pomoc samotnym rodzicom,
- rodziny zastępcze.

Tylko 6 % ankietowanych organizacji nie korzysta z pracy wolontariuszy.

W prawie 10% ankietowanych organizacji wystąpił wypadek z udziałem wolontariusza, natomiast u 2,7% ankietowanych po wypadku doszło do trwałego uszczerbku na zdrowiu wolontariusza.

Najważniejszą ponadto informacją, jaką otrzymaliśmy dzięki ankiecie, jest odpowiedź na pytanie, ile czasu trwa szkolenie wolontariusza w zakresie przedstawienia mu zagrożeń i ryzyka dla zdrowia i życia. Okazało się, że **aż 14% ankietowanych nie poświęca temu zagadnieniu w ogóle czasu.** Niestety były wśród nich te organizacje, w których wydarzył się wypadek z trwałym uszkodzeniem zdrowia wolontariusza.

77,20% ankietowanych poświęca temu zagadnieniu do 2 godzin.

Problemy, jakie zgłaszają ankietowani w związku z bezpieczną organizacją wolontariatu, to:

- brak specjalistycznych, stanowiskowych szkoleń,
- słabe ubezpieczenie NNW wolontariuszy wynikające z ustawy,
- drobne urazy wolontariuszy podczas prac fizycznych,
- pogryzienia i podrapania przez zwierzęta,
- zagrożenie przez tłum,
- duża rotacja wolontariuszy,
- dużo młodych osób zgłaszających się do wolontariatu,
- agresja fizyczna i słowna osób trzecich np. podczas zbiórek,
- brak środków na odpowiednie przeszkolenie wolontariuszy.

Wydaję się więc, że warto jednak poświęcić sprawie bezpiecznej pracy wolontariuszy więcej uwagi.

WZORY:

INSTRUKCJA BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRAC przez wolontariusza

Dane zlecenia / inwestycji / projektu	
Rodzaj prac	
Nazwa i adres/ miejsce wykonania	
Nazwa Fundacji/ Wykonawcy	
Koordinator/ Osoba zlecająca prace	

Korzystający i organizator wolontariatu (pełna nazwa)			
	Imię nazwisko	Data	Podpis
Opracował			
Zaakceptował			
Nadzorujący realizację			

1. Planowany czas wykonywania prac

- a. Prace wykonywane będą w okresie od dnia ..... do dnia..... .
(*Wpisz termin rozpoczęcia i zakończenia prac, ramy czasowe określone w umowie.*)
- b. Wykonawstwo prac uwzględnia następujące przerwy.
(*Opisz planowane przerwy w pracach, z podaniem dat / godzin oraz okoliczności ich zaistnienia, w tym przerwy na posiłek.*)
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....
- c. Prace wykonywane będą w godzinach.
(*Opisz podział prac na roboczo zmiany.*)
- .....
- .....
- .....
- .....
- .....

2. Miejsce(a) wykonywania prac

a. Dokładne miejsce(a)

(*Obszar prac powinien uwzględniać rejon prac, jak również np. miejsce składowania materiałów itp.*)

Lp.	Obszar wykonywania prac	Dokładna lokalizacja
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

b. Warunki atmosferyczne / mikroklimat.

(W opisie uwzględnij warunki atmosferyczne oraz mikroklimatyczne jakie mogą mieć wpływ na realizację prac.)

Lp.	Czynnik	Czy czynnik ma wpływ na bezpieczeństwo (Tak/Nie)	Określenie czynności/ rodzaju prac na wykonanie których ma wpływ czynnik	Uwagi Określenie granicznej wartości warunkującej wstrzymanie prac (np. siła wiatru, temperatura powietrza w °C itp.)
1	Temperatura			
2	Wiatr			
3	Opady			
4	Widoczność			
5	Inne (np. wilgotność, przyczepność do podłoża itp.)			

3. Wykaz oraz kolejność prac objętych niniejszą instrukcją

(Wypisz i opisz etapy prac w kolejności ich realizacji w sposób przejrzysty z naciskiem na prace szczególnie niebezpieczne.)

Lp.	Etap pracy z opisem
1	
2	
3	
4	
5	

4. Zagrożenia w środowisku pracy, ochrona środowiska

a. Wykaz prac szczególnie niebezpiecznych

(Zaznacz jakie prace szczególnie niebezpiecznie będą prowadzone podczas realizacji zlecenia objętego niniejszą instrukcją.)

Lp.	Etap pracy z opisem	Tak / Nie	Osoba pełniąca stały nadzór
1	Prace pożarowo niebezpieczne.		
2	Praca w strefach zagrożenia wybuchem.		
3	Prace na wysokości.		
4	Prace przy urządzeniach instalacjach energetycznych.		
5	Prace w przestrzeniach zamkniętych.		
6	Prace przy, których występują działania substancji chemicznych lub czynników biologicznych zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi.		
7	Wykopy, prace ziemne.		
8	Inne:	NIE	NIE DOTYCZY

b. Ocena ryzyka zawodowego

(Oszacowanie ryzyka zawodowego obejmuje przyporządkowanie poszczególnym zagrożeniom elementów ryzyka, tzn. prawdopodobieństwa urazu lub utraty zdrowia i stopnia ich ciężkości według niżej przedstawionego opisu. W tabeli poniżej wypisz szczegółowo zagrożenia jakie mogą wystąpić podczas realizacji prac oraz działania, które mają na celu zminimalizować ich skutki. Jeżeli Twoja organizacja posiada przygotowaną wcześniej ORZ pokrywającą się zakresem prac objętych niniejszą instrukcją to należy ją załączyć i zostanie potraktowana jako substytut wzoru zamieszczonego poniżej.)

Tabela 1. Szacowanie ryzyka w skali pięciostopniowej (PN-N-18002:2011)

Prawdopodobieństwo	Ciężkość następstw		
	Mała	Średnia	Duża
Mało prawdopodobne	Bardzo małe 1	Małe 2	Średnie 3
Prawdopodobne	Małe 2	Średnie 3	Duże 4
Wysoce prawdopodobne	Średnie 3	Duże 4	Bardzo duże 5

Ciężkości następstw i wielkości prawdopodobieństwa zgodnie z normą PN-N-18002:2011 podano poniżej w tabelach nr 2 i 3.

Tabela 2. Ciężkość następstw zdarzeń wypadkowych

SZACOWANIE CIĘŻKOŚCI NASTĘPSTW ZDARZEŃ WYPADKOWYCH
Do następstw o małej szkodliwości zalicza się urazy i choroby, które nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy, czasowe pogorszenie stanu zdrowia takie jak niewielkie stłuczenia i zranienia, podrażnienia oczu, objawy niewielkiego zatrucia, bóle głowy itp.
Do następstw o średniej szkodliwości zalicza się urazy i choroby, które powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z krótkimi absencjami, zranienia, oparzenia II-go stopnia na niewielkiej powierzchni ciała, alergię, nieskomplikowane złamania, zespoły przeciążeniowe układu mięśniowo-szkieletowego itp.
Do następstw o dużej szkodliwości zalicza się urazy i choroby, które powodują ciężkie i stałe dolegliwości lub śmierć, oparzenia III-go stopnia, oparzenia II-go stopnia dużej powierzchni ciała, amputacje, skomplikowane złamania z następującą dysfunkcją, choroby nowotworowe, toksyczne uszkodzenia narządów wewnętrznych i układu nerwowego w wyniku narażenia na czynniki chemiczne, zespół wibracyjny, zawodowe uszkodzenie słuchu, astma, zaćma itp.

Tabela 3. Prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzeń wypadkowych.

SZACOWANIE PRAWDOPODOBIENSTWA ZDARZEŃ WYPADKOWYCH
Do mało prawdopodobnych zalicza się następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika,
Do prawdopodobnych zalicza się następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika,
Do wysoce prawdopodobnych zalicza się następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika.

W tabeli poniżej przedstawiono działania niezbędne do oszacowanego poziomu ryzyka.

Tabela 4. Ogólne zasady wyznaczania dopuszczalności ryzyka zawodowego oraz zalecenia dotyczące działań wynikających z oceny tego ryzyka

Oszacowanie ryzyka zawodowego	Dopuszczalność ryzyka zawodowego	Niezbędne działania
Bardzo duże	Niedopuszczalne	Praca nie może być rozpoczęta ani kontynuowana do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego
Duże		Jeżeli ryzyko zawodowe jest związane z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast (np. przez zastosowanie środków ochronnych). Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
Średnie	Dopuszczalne	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenia ryzyka zawodowego.
Małe		Zaleca się rozważenie możliwości dalszego zmniejszania poziomu ryzyka zawodowego lub zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje najwyższe na tym samym poziomie.
Bardzo małe		Nie jest konieczne prowadzenie żadnych działań.

PRZYKŁAD:

INSTRUKCJA BEZPIECZNEGO WYKONYWANIA PRAC
przez wolontariusza

Dane zlecenia / inwestycji / projektu	
Rodzaj prac	Pomoc uchodźcom
Nazwa i adres/ miejsce wykonania	Dworzec w Krakowie – peron 4; ul. Pawia 5a, 31-154 Kraków
Nazwa Fundacji/ Wykonawcy	Fundacja XXX
Koordynator/ Osoba zlecająca prace	P. Anna Kowalska

Korzystający i organizator wolontariatu (pełna nazwa)			
	Imię nazwisko	Data	Podpis
Opracował	Anna Kowalska	01.03.2022	
Zaakceptował	Andrzej Nowak (prezes Fundacji)	01.03.2022	
Nadzorujący realizację	Anna Kowalska	01.03.2022	

1. Planowany czas wykonywania prac

Prace wykonywane będą w okresie od dnia **02.03.2022** do dnia **31.05.2022** .

(Wpisz termin rozpoczęcia i zakończenia prac, ramy czasowe określone w umowie.)

a. Wykonawstwo prac uwzględnia następujące przerwy.

(Opisz planowane przerwy w pracach, z podaniem dat / godzin oraz okoliczności ich zaistnienia, w tym przerwy na posiłek.)

Każdy wolontariusz ma 15 minutową przerwę na każde dwie godziny pracy na posiłek, odpoczynek, ogrzanie się w poczekalni dworca w wyznaczonym miejscu (oznakowane odpowiednio przez zarządcę dworca) lub w kawiarni dworcowej.

b. Prace wykonywane będą w godzinach.

(Opisz podział prac na roboczo zmiany.)

06.00-10.00 – I zmiana

10.00-16.00 – II zmiana

16.00-22.00 – III zmiana

22.00-02.00 – IV zmiana

2. Miejsce(a) wykonywania prac

a. **Dokładne miejsce(a)**

(Obszar prac powinien uwzględniać rejon prac, jak również np. miejsce składowania materiałów itp.)

Lp.	Obszar wykonywania prac	Dokładna lokalizacja
1	PERON 4	Dworzec Miejski ul. Dworcowa 1
2	Poczekalnia dworcowa	Dworzec Miejski ul. Dworcowa 1
3	Plac przed dworcem – namiot Fundacji	Dworzec Miejski ul. Dworcowa 1
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		

b. Warunki atmosferyczne / mikroklimat.

(W opisie uwzględnij warunki atmosferyczne oraz mikroklimatyczne jakie mogą mieć wpływ na realizację prac.)

Lp.	Czynnik	Czy czynnik ma wpływ na bezpieczeństwo (Tak/Nie)	Określenie czynności/ rodzaju prac na wykonanie których ma wpływ czynnik	Uwagi Określenie granicznej wartości warunkującej wstrzymanie prac (np. siła wiatru, temperatura powietrza w °C itp.)
1	Temperatura	TAK	Wydawanie ciepłych posiłków i napojów, pomocy rzeczowej, przekazywanie informacji, organizowanie kolejki, kierowanie do pomocy medycznej.	-5 stopni C, a jeśli będą nagrzewnice elektryczne, to przy -10 stopniach C
2	Wiatr	NIE		
3	Opady	NIE		
4	Widoczność	NIE		
5	Inne (np. wilgotność, przyczepność do podłoża itp.)	BRAK		

3. Wykaz oraz kolejność prac objętych niniejszą instrukcją

(Wypisz i opisz etapy prac w kolejności ich realizacji w sposób przejrzysty z naciskiem na prace szczególnie niebezpieczne.)

Lp.	Etap pracy z opisem
1	Organizowanie kolejki uchodźców wychodzących z pociągu - praca z tłumem . Wolontariusze kierują osoby wysiadające z pociągu z Ukrainy i poszukujące pomocy do kolejki przed namiotem Fundacji.
2	Kierowanie do namiotu Fundacji lub punktu pomocy medycznej. W przypadku stwierdzenia/zgłoszenia przez uchodźcę problemów medycznych, wolontariusz kieruje uchodźców do punktu pomocy medycznej na dworcu.
3	Wydawanie posiłków i gorących napojów. Uchodźcy z kolejki otrzymują w namiocie Fundacji gorący posiłek oraz gorące i zimne napoje. Koniecznie należy używać jednorazowych naczyń przeznaczonych do gorących napojów i dań. Kubki muszą być wydawane wraz z wieczkiem zabezpieczającym przed poparzeniem. Dzieciom nie wydajemy gorących napojów i dań bez nadzoru rodzica.
4	Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy w mieście. Każdy uchodźca otrzymuje od wolontariusza mapę miasta z zaznaczonym adresem ambasady XXX oraz wydruk przydatnych adresów i telefonów organizacji i instytucji, niosących im pomoc.
5	Wsparcie rozmową osób w trudnej sytuacji życiowej po przebyciu traumy. Wolontariusz w miarę swoich możliwości stara się wesprzeć rozmową uchodźców, dobrze wpływa na ich samopoczucie stwierdzenie, że udało im się dotrzeć do bezpiecznego miejsca. Jeśli wolontariusz widzi osoby, które mogą potrzebować pilnej pomocy psychologa, kierują go do Fundacji XYZ, która w j. ukraińskim prowadzi pomoc psychologiczną.

4. Zagrożenia w środowisku pracy, ochrona środowiska

a. Wykaz prac szczególnie niebezpiecznych

(Zaznacz jakie prace szczególnie niebezpiecznie będą prowadzone podczas realizacji zlecenia objętego niniejszą instrukcją.)

Lp.	Etap pracy z opisem	Tak / Nie	Osoba pełniąca stały nadzór
1	Prace pożarowo niebezpieczne.	NIE	NIE DOTYCZY
2	Praca w strefach zagrożenia wybuchem.	NIE	NIE DOTYCZY
3	Prace na wysokości.	NIE	NIE DOTYCZY
4	Prace przy urządzeniach instalacjach energetycznych.	NIE	NIE DOTYCZY
5	Prace w przestrzeniach zamkniętych.	NIE	NIE DOTYCZY
6	Prace przy, których występują działania substancji chemicznych lub czynników biologicznych zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu ludzi.	NIE	NIE DOTYCZY
7	Wykopy, prace ziemne.	NIE	NIE DOTYCZY
8	Inne:	NIE	NIE DOTYCZY

b. Ocena ryzyka zawodowego

Czynność / Krok	Opis zidentyfikowanych i potencjalnych zagrożeń	Działania minimalizujące zagrożenie / Środki kontroli	Ocena po zastosowaniu środków minimalizujących		
			Ciężkość następstw	Prawdopodobieństwo	Ryzyko
Organizowanie kolejki uchodźców wychodzących z pociągu, praca z tłumem	Niebezpieczne zachowanie tłumu – panika, pośpiech w celu uzyskania pomocy itp.	Przygotowanie wolontariusza do takiej sytuacji – umiejętność zaobserwowania pierwszych oznak paniki w tłumie, plan szybkiej ewakuacji, umiejętność przekazania uspokajających komunikatów przez megafon.	duża	mało prawdopodobne	średnie
Kierowanie do namiotu Fundacji lub punktu pomocy medycznej	Niebezpieczne zachowanie tłumu – panika, pośpiech w celu uzyskania pomocy itp.	Przygotowanie wolontariusza do takiej sytuacji – baczne obserwowanie pierwszych oznak paniki, plan szybkiej ewakuacji, umiejętność przekazania uspokajających komunikatów przez megafon.	duża	mało prawdopodobne	średnie
Wydawanie posiłków i gorących napojów	Oparzenie gorącym napojem lub posiłkiem, gorącym garnkiem z zupą.	Zabezpieczenie strefy bezpieczeństwa – miejsca ograniczonego dostępu w namiocie.	średnie	prawdopodobne	średnie
Wydawanie posiłków i gorących napojów	Poślizgnięcie na wylanych napojach i tłustych potrawach.	Przygotowanie ręczników papierowych i wiadra z wodą do usuwania na bieżąco zabrudzeń podłogi, ostrzegawczych żółtych potykaczy na wypadek wylania czegoś na podłogę.	średnie	prawdopodobne	średnie
Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy w mieście	Niebezpieczne zachowanie tłumu – panika, pośpiech do uzyskania pomocy itp.	Przygotowanie wolontariusza do takiej sytuacji – baczne obserwowanie pierwszych oznak paniki, plan szybkiej ewakuacji, umiejętność przekazania uspokajających komunikatów przez megafon.	duża	mało prawdopodobne	średnie
Wsparcie osób w trudnej sytuacji życiowej po przebyciu traumy	Duże obciążenie psychiczne wolontariusza, trauma po kontakcie z uchodźcami.	Wsparcie koordynatora wolontariatu Fundacji, możliwość rozmowy z psychologiem Fundacji, spotkania wolontariuszy w ramach grupy wsparcia.	małe	prawdopodobne	małe

Czynność / Krok	Opis zidentyfikowanych i potencjalnych zagrożeń	Działania minimalizujące zagrożenie / Środki kontroli	Ocena po zastosowaniu środków minimalizujących		
			Ciężkość następstw	Prawdopodobieństwo	Ryzyko
Wszystkie prace	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska temperatura. 2. Hałas (hamujące pociągi). 3. Zagrożenie epidemiologiczne. 4. Różnice poziomów peron – tory. Zagrożenie upadkiem na tory z wysokości ponad metra poniżej poziomu peronu. Tłum może w niektórych wypadkach zmusić wolontariuszy do przekroczenia linii bezpieczeństwa wyznaczonej przez zarządcę dworca na każdym peronie i narazić na niebezpieczeństwo. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wolontariusze będą ubrani w ubrania i obuwie zapewniające zachowanie ciepła, dostępne będą dla nich ciepłe napoje, a także możliwość ogrzania się w poczekalni dworca. Co dwie godziny będą mieć 15 minut przerwy na to. 2. Wolontariusze będą mieć do dyspozycji słuchawki, które będą stosować wg potrzeb. Zostaną odpowiednio poinstruowani podczas szkolenia stanowiskowego przez koordynatora wolontariatu w tym zakresie. 3. Obowiązkowe stosowanie maseczek i rękawiczek jednorazowych, płynu do dezynfekcji. 4. Wolontariusze będą poinstruowani, by nie zbliżać się do brzegu peronu, nawet gdy nie jedzie pociąg. 	średnie	prawdopodobne	średnie

f) Plan postępowania w sytuacjach awaryjnych.

Wypadek:

1. Jeśli wydarzy się wypadek podczas wykonywania świadczenia, wolontariusz powinien:
  - upewnić się, że nic mu nie zagraża,
  - zabezpieczyć miejsce wypadku, szczególnie zabezpieczyć poszkodowanych przed strato-
  - waniem przez tłum,
  - wezwać pomoc służb pełniących dyżur (policja, ochrona kolei itp.) i poprosić o pomoc świadków wypadku,
  - udzielić I pomocy przedmedycznej poszkodowanemu,
  - opcjonalnie wezwać karetkę pogotowia i/lub lekarza z punktu pomocy medycznej oraz ochrony kolei/ innych służb dostępnych na miejscu zdarzenia,
  - zatrzymać na miejscu ewentualnych świadków zdarzenia do czasu pojawienia się służb pomocowych, lub przynajmniej wziąć od nich numer telefonu oraz imię i nazwisko,
  - poinformować koordynatora wolontariatu o zdarzeniu.

Zdarzenia potencjalnie wypadkowe:

2. W przypadku wylania się płynu na podłogę, wolontariusz powinien:
  - - oznakować żółtym potykaczem miejsce zalania na podłodze,
  - - założyć rękawice ochronne i wytrzeć podłogę papierowymi ręcznikami, jeśli to nie wystarczy – wytrzeć podłogę przy pomocy mopa i wiadra z wodą,
  - - po upewnieniu się, że podłoga jest sucha i czysta, wolontariusz może usunąć żółty poty-kacz ostrzegawczy,
  - - umyć i zdezynfekować ręce przed wznowieniem wydawania posiłków.
3. W przypadku paniki tłumu, wolontariusz natychmiast opuszcza dworzec i kieruje się do punktu ewakuacji oraz informuje koordynatora i służby znajdujące się na dworcu o zaist-niałej sytuacji. Opuszczając miejsce zagrożenia może użyć megafonu w celu usprawnienia ewakuacji również innych osób i uspokojenia ich, jeśli jest to bezpieczne dla wolontariusza.
4. W razie upadku na tory, należy jak najszybciej bardzo głośno poprosić o pomoc konkretną osobę, najlepiej mężczyznę lub pracowników służb kolei lub innych służb pomocowych. Strefę zagrożenia należy jak najszybciej opuścić. Jeśli nadjeżdża pociąg należy stanąć jak najbliżej słupka oddzielającego tory od siebie.
5. O każdej sytuacji potencjalnie wypadkowej należy poinformować koordynatora wolonta-riatu.

Ewakuacja

Ewakuacja w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia.

6. Należy jak najszybciej udać się do miejsca wyznaczonego przez koordynatora wolontaria-tu na placu przed dworcem lub przez działające na miejscu służby. Nadrzędne jest polece-nie służb koordynujących ewakuację na miejscu.
7. Po znalezieniu się w bezpiecznym miejscu należy poinformować o tym koordynatora wo-lontariuszy. Jeśli nie ma go w miejscu zbiórki, należy wysłać SMS do koordynatora oraz na numer 0 555555555 o znajdowaniu się w bezpiecznej strefie po ewakuacji.

5. Lista pracowników zapoznanych i dopuszczonych do wykonywania prac

Lp	Imię i nazwisko	Stanowisko	Data	Podpis
1	Anna Nowak	Koordynator wolontariuszy	03.03.2022	

Fundacja ipomocni.pl

Proszówki 611, Bochnia 32-700

REGON: 384913941

NIP: 8681976277

Numer konta:

64 1600 1462 1882 6297 1000 0006

KRS 0000814720